

Accolade

*Nieuwsbrief van de Souvereine Orde van Sint Jacob in Holland
Nummer 4 van de 18de jaargang, december 2025*

Redactioneel

Was het een turbulent jaar voor de Orde, dat afgelopen jaar? Zeker wel! Maar toch vooral een jaar waarin deze oude organisatie zich aan het verjongen was en aan het vernieuwen is geslagen. Ook 2026 zal zich kenmerken door veranderingen! We houden u op de hoogte!

1. Een ontmoeting met het verleden van Haarlem op 1 november 2025

Tot de goede voornemens van onze Orde behoort het om wat vaker bijeen te komen. Dit ter versteviging van de onderlinge band en ter verdieping van de gedeelde historische kennis. Daarin paste een bezoek aan het middeleeuwse Haarlem. Na een grondige voorbereiding door Gert Kol en Floris de Boer werden we op zaterdag 1 november meegenomen naar de Grote Markt, waar op dat moment de weekmarkt plaats vond. De sfeer van voorbije eeuwen is er nog steeds volop aanwezig, dankzij de vele statige huizen en andere monumentale gebouwen die de markt omringen.

Wij hadden de toezegging, dat in het Stadhuis de meestal hermetisch gesloten Gravenzaal deze ochtend voor bezichtiging open zou zijn. Het was dan ook een grote teleurstelling toen ons werd medegedeeld, dat de zaal gesloten zou blijven. Gelukkig en vooral dankzij de vasthoudendheid van Gert Kol ging de deur uiteindelijk toch open. Het stadhuis heeft op zich al een fraai interieur, maar in deze zaal keer je terug in de kunst van de 15e eeuw. Alle regerende graven van Holland – tot en met keizer Maximiliaan – worden gepresenteerd. Het glas in lood en het in notenhout uitgevoerde interieur geven een indruk van een middeleeuws paleis. Haarlem vierde dit weekend de festiviteit “Kunstlijn 2025”. Meer dan 215 deelnemende kunstenaars toonden hun werk bij ateliers, musea, galeries en iconische locaties. Om deze reden waren ook de meeste historische monumenten gratis toegankelijk. Ook het VVV kantoor was ingericht met prenten en voorwerpen. De kunstdagen in Haarlem vormden een leuke afwisseling met het oud en nieuw. Na de lunch in het Grand Café Brinkman maakten wij een rondgang door de imponerende oude St. Bavo kerk. Daar is tegenwoordig veel hersteld na de vernielingen tijdens de beeldenstorm. Vooral het koor met de wapenschilden van de Gulden Vliesridders imponeerde zeer. Na afloop hebben enigen van ons nog een bezoek gebracht aan de St. Janskerk. In dit aan de eredienst onttrokken middeleeuwse gebouw is op dit moment het Noord-Hollands archief ondergebracht. Ooit was het de zetel van de Haarlemse commanderij van de Johannieter Orde. In tegenstelling tot wat je zou verwachten bij het woord “archief” is het interieur van deze kerk een fantastische combinatie geworden van presentaties, exposities, voorwerpen en materialen.

Het Kapittel van de Orde en de redactie van de Accolade wensen u allen hele fijne Kerstdagen en een goed begin van het nieuwe jaar! Degenen onder ons die ziek zijn, degenen voor wie gezondheid niet meer vanzelfsprekend is of die de afgelopen tijd een verlies in de persoonlijke kring hebben meegemaakt, wensen wij alle kracht en sterkte toe.

2. Ridderdag Schoonhoven 27 september

Hoe deze dag zou verlopen, dat was voor ieder een verrassing. Met de komst van de vele buitenlandse gasten die van ver kwamen is aan de lange geschiedenis van onze Orde weer een weer nieuw hoofdstuk toegevoegd. Onze vaste locatie voor de ridderdag, het Hotel-Restaurant Belvédère, barstte bijna uit zijn voegen. Ook de tweetaligheid van de hele bijeenkomst is een nieuwe ontwikkeling in onze ridderorde.

Tijdens de inleidende liturgie, met onze geestelijk adviseur, Lkol. Guido Brugge. KJH, GV, als voorganger, namen we de tijd voor bezinning en verdieping. Daarna kon een aanvang kon worden gemaakt met het tweede deel van de dag, de investituur. Deze viel in vier delen uiteen: de installatie van Gert Kol als commandeur, de ridderslag voor een groot aantal nieuwe ridders en dames, de installatie van Bob Juchter van Bergen Quast tot coadjutor van ZDH prins Georg zu Bentheim und Steinfurt, en tenslotte het verlenen van de orde van verdienste aan de heren Kilian David Grütter en Dustin Plantholt. Voor alle aanwezige en alle nieuw-geïnstalleerde ridders en dames was er een nieuwe mantel. De nieuwe dames en ridders ontvingen uiteraard de bij de bij de nieuwe waardigheid behorende fraaie, nieuwe (en in Schoonhoven gefabriceerde!) draagtekens.

Het is zowel verheugend als verbazingwekkend om te zien hoe snel daadwerkelijk verbroedering kan ontstaan. Het samenzijn na de investituur was buitengewoon geanimeerd. Zowel de Nederlandse als de buitenlandse leden maakten gretig gebruik van de gelegenheid om kennis te maken met nieuw-geïnstalleerde dames en ridders of om het al bestaande contact verder te intensiveren. Uiteraard werd het op prijs gesteld om op de foto te komen met onze gouverneur en beschermheer de Prins van Bentheim. We hoorden de camera's tenminste regelmatig klikken. De lunch en het diner werden uitstekend verzorgd door het restaurant Belvédère. Dat was altijd al zo, maar de grote omvang van het gezelschap rechtvaardigen ditmaal een extra compliment. Na het diner heeft ZDH prins Georg zu Bentheim und Steinfurt in een enthousiaste speech uiting gegeven aan zijn positieve gevoel over hoe de dag was verlopen. Na afloop stonden de door Bob Juchter van Bergen Quast geregelde taxi's naar Dordrecht klaar, waar voor de buitenlanders, die dat op prijs stelden, hotel-overnachting was geregeld.

Afsluitend – zo schrijft de eindredacteur van deze Accolade - komt veel lof toe aan onze grootmeester, commandeur en coadjutor voor het vele werk dat zij hebben verzet. Binnenkort gaan we de dag evalueren, maar eerst moet alles nog even een plekje krijgen. Wie daarbij een duit in het zakje wil doen is welkom!

3. Nieuwe penningmeester/thesaurier Annelies Jansen

Het Kapittel van de Orde en het bestuur van de Stichting Souvereine Orde van St. Jacob in Holland is uitgebreid met de functie van thesaurier. Mevrouw Dame Annelies Jansen is in deze functie benoemd. Rechts van deze tekst haar wapen.

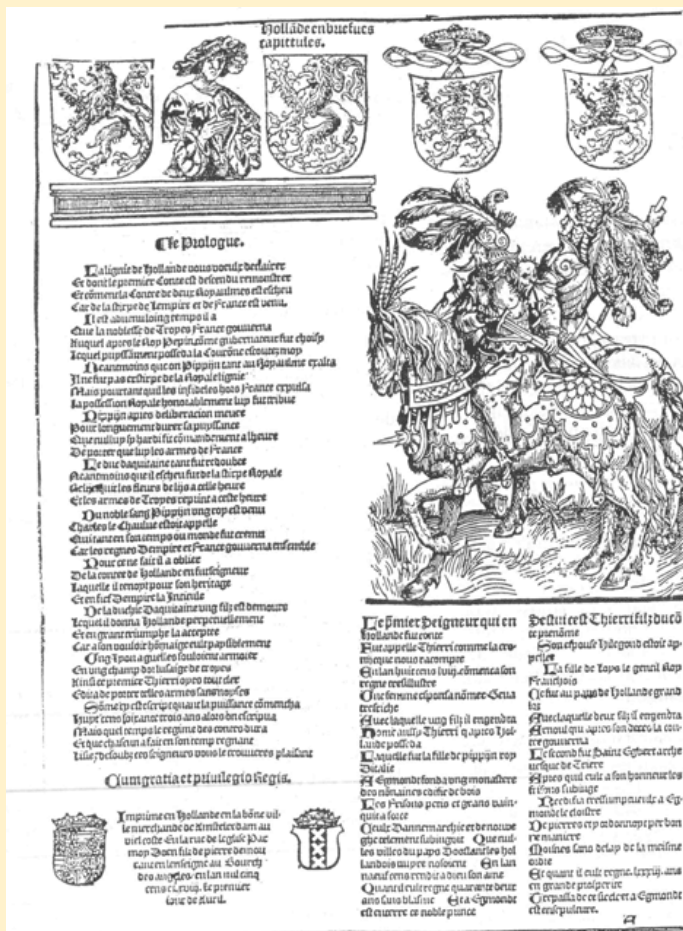

4. De Haarlemse gravenportretten

Het bezichtigen van de gravenportretten in het Haarlemse Stadhuis was zonder meer het hoogtepunt tijdens onze excursie op 1 november jl. We schreven daarover onder punt 1 hierboven. Historici zijn altijd blij als zij bronnen vinden uit de periode vanaf de elfde eeuw met betrekking tot de graven van Holland. Het antwoord op de vraag “Hoe zagen die graven er nu echt uit?” is echter nooit gegeven. De betreffende kunstenaars hebben intensief gezocht naar voorbeelden, die zo authentiek mogelijk waren. Veelal hebben zij het voorbeeld aangehouden

van de afgebeelde gezichten op de panelen, die ooit een plaats hadden in het karmelieten klooster in Haarlem. Maar waren dat de echte – naar de levende werkelijkheid getekende - afbeeldingen?

In de serie *Hollandse geschiedenis in woord en beeld* verscheen over deze vraag het boekwerk *De Haarlemse gravenportretten*. Wim van Anrooij voerde de eindredactie over deze kloekke studie, die is uitgegeven in 1997 bij Uitgeverij Verloren in Hilversum. Onze eigen Stichting (tegenwoordig: sectie) *Historisch Onderzoek Holland* publiceerde in 2021 het *Gravenboek Holland*, waarin de vraag breder wordt

getrokken. Wat blijkt is, dat er in de loop der eeuwen een groot aantal reeksen van gravenportretten zijn gemaakt, waarbij het afhankelijk bleek van het jaartal van de creatie of de reeks volledig was of slechts enkele “huizen” omvatten. Voor wie zich er verder in wil verdiepen hebben wij – afgezien van de hierboven genoemde verwijzingen – de volgende tips.

Het door Albert de Bruijn geschreven *Gravenboek Holland* sturen wij graag op verzoek toe (zie colofon). De snelkoppeling [Hollandse geschiedenis beschreven en uitgebeeld De Haarlemse gravenportretten Wim van Anrooij, Literatuur. Jaargang 14 - DBNL](#) van de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse letteren geeft een samenvatting van de stand van het onderzoek. Bijgaande illustratie is afkomstig van het werk *Graven en*

gravinnen van Holland 1518 door Jacob Cornelisz. van Oostanen. In bladen met een lange ruitersstoet is dat een waar een meesterstuk geworden.

5. Waar komen wij Sint Jacob tegen?

In deze nieuwe serie roepen wij onze lezers op tijdens vakanties en reizen te speuren naar de Heilige Jacobus. We starten met het Casa de las Conchas in Salamanca (Spanje), een huis uit de 16e eeuw van een ridder in de Orde van Santiago, Rodrigo Aria Maldonado.

Accolade. Nieuwsbrief van de Souvereine Orde van Sint Jacob in Holland

De redactie van Accolade bestaat uit Floris de Boer, Albert de Bruijn, Gert Kol, John Ooms en Michiel Schillhorn van Veen. De redactie verwelkomt bijdragen van leden. Accolade komt in principe elk kwartaal uit in zowel het Nederland als het Engels. Op verzoek is er ook een versie in het Duits beschikbaar. Naast Accolade verschijnt er jaarlijks een publicatie van de Sectie (voorheen stichting) Historisch Onderzoek "Hollant" (SHOH). Tot en met 2023 werd daarvoor de aanduiding "Nieuwsbrief" gebruikt. Vanaf 2024 is deze naam veranderd in: "Studia Historica Hollandiae". De site van de Orde is: [Orde van Sint Jacob](https://www.ordevansintjacob.nl).

Bijlagen bij de Accolade 2025, nr 4

Het orgel van de Sint Bavo in Haarlem

De Gravenzaal in het Stadhuis van Haarlem

Van rechts naar links: ZDH prins Georg zu Bentheim und Steinfurt, Grootmeester Albert de Bruijn en ZDH prins Max zu Bentheim und Steinfurt.

ORDE VAN ST JACOB IN HOLLAND

INVESTITUR 2025 SCHOONHOVEN